

Moed houden

Ledevaartkerk Chaam, zondag 22 mei, dienst i.s.m. Cambokoor
Ds. Sara Dondorp en Diaken Ben Hendriksen

Eerste Schriftlezing: Joël 2: 21-24

Tweede Schriftlezing: Johannes 14, 23-29

Inleiding

Kort voordat Jezus terugkeert naar de Vader, spreekt Hij zijn leerlingen moed in met de woorden: 'Vrede laat Ik u na; mijn vrede geef Ik u. Een andere vrede dan de wereldse vrede, die zomaar voorbij kan zijn. Mijn vrede is duurzamer.'

Wij leven in een turbulente tijd, een tijd van oorlog. Het is ongelofelijk, niemand had dit ooit verwacht! Misschien houdt die oorlog ooit een keer op en keert de vrede terug. Maar die vrede zal altijd een gewapende vrede zijn, een vrede gebaseerd op wederzijds wantrouwen, de vrede van de wereld.

'Mijn vrede geef Ik u', zegt Hij. Die is anders: het is geloof, hoop en liefde, de goddelijke basis waar Jezus uit leefde. Dat is een andere vrede, een oprechte, duurzame vrede. 'Die gun Ik jullie ook', zegt Jezus. Kúnnen wij daar ook uit leven? 'Zeker', zegt Hij, 'maar het vraagt enige moed, want als je leeft uit geloof, hoop en liefde, dan ben je kwetsbaar. Maar wees niet bang, Ik zal jullie een helper sturen, de heilige Geest. Die Geest helpt je mijn woorden ter harte te nemen en elkaar lief te hebben, zoals Ik de mensen liefhad. Zo kun je de ware vrede tot stand brengen.'

In de wisselende omstandigheden waarin wij terechtkomen -zoals een oorlog- zullen wij creatief moeten zijn en nieuwe wegen moeten zoeken om aan de liefde trouw te blijven. Dat is niet altijd gemakkelijk, maar het is doenlijk, als je vraagt om Gods Geest, de heilige Geest.

Korte bezinning over Joël 2

Een paar maanden geleden waren we geschokt over de beelden van de oorlog. Kapotgeschoten en zwartgeblakerde flatgebouwen, mensen die angstig bij elkaar kruipen in schuilkelders. En nu lijkt het soms wel of we eraan gewend raken. We weten het, we hebben het gezien, we kunnen weinig doen. En soms vraag je je af: Waar is God in die ellende? Als God een God van liefde is, dan kan dit alles toch niet waar zijn? Het zijn moeilijke vragen waar ik geen antwoord op heb. Alleen kan ik me niet voorstellen dat God deze oorlog wil. Het zijn mensen die oorlog voeren, mensen die macht uitoefenen, mensen die liefdeloos geworden zijn. Ik denk dat God daar net zo over treurt als wij.

Die vraag 'Waar is God?' klinkt ook in de profetie van Joël. Vlak voor het fragment dat we zojuist lazen. In het eerste deel van zijn profetie vertelt Joël over verwoesting. Door droogte en sprinkhanenplagen zijn de akkers verdord. Er groeit vrijwel niets meer en de mensen weeklagen. Maar van weeklagen worden mensen alleen maar meer moedeloos. Wat kunnen we doen om moed te blijven houden?

Moed houden begint al bij de naam van de profeet Joël. Zijn naam betekent zoiets als 'De Heer is God'. Alsof het een antwoord is op die vraag: Waar is God? God is genadig, liefdevol, geduldig en trouw, zegt Joël. Toegegeven, Joël schrijft ook over duisternis en donkere wolken. Over de Dag des Heren die groot en ontzagwekkend zal zijn. Dat hoort nu eenmaal bij de profetische taal van zijn tijd. Maar het uitgangspunt is dat God genadig en liefdevol is. Joël gebruikt zijn verbeelding om daar een plaatje bij te maken. Een plaatje van hoe het zou kunnen, hoe God het zou willen. Dat plaatje hoorden wij vanmorgen. We hoeven niet meer bang te zijn, want alles is vredig en goed. De aarde is vruchtbaar, er is voldoende te eten en te drinken. Dat plaatje is hoopgevender dan de moedeloos makende plaatjes van kaalgevreten akkers of platgebombardeerde steden. Wees niet bang! wil het plaatje van Joël vertellen; houdt moed!

Want God is genadig, liefdevol en barmhartig. Eigenlijk is dat eerder een film dan een plaatje: het is actief. God is actief liefdevol aanwezig is bij mensen in verdrukking. Waar is God? Daar waar mensen God nodig hebben! En als mensen dat soms niet meer kunnen voelen of ervaren, dan is daar de profeet Joël, met zijn naam 'De Heer is God' die eraan herinnert: Wees niet bang akkers, wees niet bang, dieren; wees niet bang mensen, verheug je, al was het maar in verbeelding. Er komt een tijd dat de akkers weer vrucht gaan dragen, er komt een tijd dat de zwartgeblakerde flatgebouwen weer opgebouwd kunnen gaan worden. Wees niet bang, blijf moed houden!

Korte bezinning over Johannes 14

Jezus kondigt zijn terugkeer naar de Vader aan. De leerlingen zullen het zonder zijn fysieke aanwezigheid moeten stellen. Dat kan nog lastig worden. Hoe hou je het samen uit als de verbindende factor er niet meer is? Hoe bewaar je de onderlinge vrede als je allemaal zo verschillend bent, als je belangen zo uiteenlopend kunnen zijn? Kleingeestigheid kan zomaar toeslaan. Ja, dat kan. Kleingeestigheid is dodelijk; machtsmisbruik, jaloezie, eigenbelang, kleingeestigheid ondermijnt ieder verband én verblindt. Je raakt het zicht kwijt, het bredere perspectief. Of het nu om het kleine verband gaat tussen 2 mensen of om het grote verband gaat tussen volkeren en landen. Kleingeestigheid is de dood in de pot.

Jezus weet dit en voorziet dat de terugval van de leerlingen tijdens zijn afwezigheid een reëel gevaar is. Maar Hij kan en wil ze niet verweesd achterlaten en spreekt ze moed in. Hij zegt: 'Wanneer iemand Mij liefheeft zal hij zich houden aan wat Ik zeg en Hij vervolgt: 'Als je het besluit neemt om Mij lief te hebben, dan zullen de Vader en Ik onze intrek bij je nemen: de heilige Geest.'

Dat is bijzonder. Als je besluit om lief te hebben. In dit geval gaat het dus niet om een gevoel, zoals zo vaak gedacht wordt als het om liefde gaat. Nee, een besluit. Je kunt dus besluiten om lief te hebben en vervolgens kracht ontvangen om eraan vast te houden; kracht, die je boven jezelf doet uitstijgen, bovennatuurlijke kracht, zeg maar!

En ik moet denken aan wat zich afgelopen zondag in Rome voltrok, n.l. de heiligverklaring van de Nederlandse karmeliet Titus Brandsma. Ik realiseer me dat dit

moeilijk ligt in de protestante kerk -een heiligverklaring- en er zijn ook heel veel woorden nodig, misschien wel een hele preek om dit uit te leggen, maar voor de katholieke Kerk was het een lichtend moment. Misschien vergelijkbaar met Dietrich Bonhoeffer in de protestante kerk. Titus Brandsma was een Friese priester, later hoogleraar in Nijmegen, die zich vanaf de jaren 30 openlijk verzette tegen het opkomend nazisme. In 1942 werd hij gearresteerd door de Duitse bezetter vanwege zijn aanklachten tegen de NSB. De Duitsers voerden hem als 'gevaarlijk persoon' af naar concentratiekamp Dachau. Daar was hij een grote steun voor kampgenoten totdat hij bezweek aan ontberingen en mishandelingen. Iemand die ooit besloot Jezus lief te hebben en zich te houden aan wat Hij zei en kracht kreeg boven zichzelf uit te stijgen, bovennatuurlijk kracht, zeg maar.

Een lichtend voorbeeld, een te moeilijk voorbeeld misschien, iets wat niet op ons van toepassing is? Dat is maar de vraag. Zó heldhaftig als Titus Brandsma of Dietrich Bonhoeffer hoeven wij misschien niet te zijn. Toch kunnen 'gewone mensen' wel degelijk het verschil maken, zoals de groeiende groep 'gewone mensen' in Rusland die zich tegen de oorlog keren. Zelfs hier, in het vredige Westen, is het nodig om de vinger aan de pols te houden. In onze gesecculariseerde samenleving, die steeds meer van God los lijkt te zijn, raken mensen verweesd. Vanwege een te ver doorgesloten individualisme, wordt er schouderophalend weggekeken en weggelachen en neemt hufterig gedrag toe. Er is behoefte aan 'gewone mensen' die het opnemen voor anderen die niet geslaagd zijn, vergeten worden of waar neerbuigend over wordt gedaan. Niet heldhaftig misschien, maar zeggen dat je het er niet mee eens bent, kan het verschil maken. Het vraagt moed, maar je zou weleens kracht kunnen krijgen die je boven jezelf doet uitstijgen, bovennatuurlijke kracht, zeg maar .....